

ISSN: 2617-9334

ЛЮДИНА. СУСПІЛЬСТВО. ДЕРЖАВА.

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ

№ 1/2023

PERSON. SOCIETY. STATE.

SCIENTIFIC AND POPULAR JOURNAL

Людина. Суспільство. Держава.: науково-популярний журнал.
Періодичне видання. – №1, 2023. – 24 с.

Person. Society. State.: Scientific and Popular Journal. - № 1, 2023. – 24 p.

У журналі зосереджена увага на осмисленні процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві, зокрема, здійснюється аналіз сучасних політичних, правових, релігійних, культурних, соціальних, освітніх та інших процесів, а також окреслюються проблеми взаємодії громадянського суспільства і державних інститутів.

Збережено авторську редакцію. Відповідальність за грамотність, точність наведеної інформації, автентичність цитат несуть автори статей. Редакція журналу може не поділяти думки авторів.

Для широкого кола читачів: науковців, викладачів, учителів, студентів та усіх, хто цікавиться сучасними соціогуманітарними проблемами.

Редакційна колегія:

*Посвістак О.А., докторка психологічних наук, доцентка
Дем'янюк М.Б., кандидатка філологічних наук, доцентка
Заславська О.О., кандидатка політичних наук, доцентка
Козаченко С.М., кандидатка педагогічних наук, доцентка
Ювсечко Я.В., кандидат філософських наук, доцент*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
ХМ № 823/310Р від 02.12.2016 р.

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER: 2617-9334
Assigned by the International Centre for the Registration of Serial Publications
(Paris, France)

© Автори статей, 2023
© Редакція журналу, 2023

ЗМІСТ

Бараболя А., Козаченко С. ЧИ ВАРТО ВСТАНОВЛЮВАТИ ЯЛИНКУ ПІД ЧАС ВІЙНИ?.....	4
Безух А., Заславська О. МОДА ДЛЯ ОКОПУ. ЯК УКРАЇНСЬКІ ДИЗАЙНЕРИ ДОПОМАГАЮТЬ ПЕРЕМОГТИ У ВІЙНІ З ВОРОГОМ	5
Дякова Т., Посвістак О. ПОПУЛІЗМ: ВПЛИВ, ЗАГРОЗИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ	8
Кравцов М., Заславська О. ПАДІННЯ ДЕМОКРАТІЇ В СВІТІ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ ТА ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	12
Лебідь Д., Посвістак О. ЗООТРОПОЛІС АБО АНТИУТОПІЯ.....	15
Макогнюк А., Козаченко С. ВПЛИВ МАСОНСЬКИХ ЛОЖ НА ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ: МІФИ ТА РЕАЛІЇ.....	17
Марчук В., Заславська О. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: СУСПІЛЬНИЙ ВПЛИВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ.....	20
Рашидова Е., Козаченко С. ПОЛІТИКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ.....	23

ЧИ ВАРТО ВСТАНОВЛЮВАТИ ЯЛИНКУ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

**Анастасія Бараболя,
Світлана Козаченко**

Українське суспільство знаходиться у дискусії щодо доцільності встановлення ялинок на головних площах у часи повномасштабної війни. Обговорення не обмежується лише моральним аспектом, але також охоплює фінансові питання. Люди питають, чи слід витрачати кошти на цю ініціативу, коли армійські потреби є більш нагальними. Враховуючи також дефіцит в енергосистемі України, обговорення набуло нових розмірів.

Обговорення про встановлення новорічних ялинок на головних площах міст набуло скандального підтексту. Міські голови висловлюють різні точки зору, відзначаючи, що це або неприпустимо та марнотратно, або, навпаки, важливо для підтримки морального духу. Громадяни активно висловлюють свої погляди через петиції, вимагаючи не встановлювати ялинку у столиці та передавати зекономлені гроші на потреби ЗСУ.

Боець батальйону "Айдар" Стас "Осман" Бунятов поділився своїми думками на цю тему у своєму Telegram-каналі "Говорять снайпер". Він закликав не забувати про те, що в Україні зростають діти, для яких святкова атмосфера має важливе значення. Він підкреслив, що навіть у часи війни малечі важливо мати можливість бачити ялинку, вірити в Санту та отримувати подарунки.

Історичний нарис підкреслює, що традиція встановлення ялинок в Україні існує з середини XIX століття. Навіть у часи Другої світової війни, як свідчить дослідник історії міста Кирило Степанець, вони прикрашали двори та домівки киян. Проте, великих міських ялинок у Києві під час війни не було через зруйновані центральні райони та несприятливі умови воєнних дій.

Обґрунтування "за":

1. Ялинка являє собою символ світла та надії, особливо в умовах стресу та тривоги, що властиві часам війни.

2. Ялинка може стати знаком єдності та солідарності, об'єднуючи людей незалежно від їхніх переконань.

Обґрунтування "проти":

1. Ялинка може сприйматися як прояв байдужості до жертв війни, особливо тих, хто втратив близьких.

2. Ялинка може збільшити ризик обстрілу та привернути небажану увагу.

Отже, спростовуючи обґрунтування "за", вважаю, що встановлення ялинки під час війни не є доречним. Умови війни вимагають пріоритетної уваги до потреб армії та постраждалих. Гроші, виділені на цю ініціативу, можна б краще використати для більш суттєвих потреб, таких як допомога постраждалим чи відновлення інфраструктури. Символіка ялинки може мати значення в мирний час, але в контексті війни це може виглядати як недоречне витрачання ресурсів.

Я пропоную не встановлювати ялинки у містах України під час війни, а замість цього спрямовувати фінансові зусилля на реальну допомогу тим, хто її потребує.

МОДА ДЛЯ ОКОПУ. ЯК УКРАЇНСЬКІ ДИЗАЙНЕРИ ДОПОМАГАЮТЬ ПЕРЕМОГТИ У ВІЙНІ З ВОРОГОМ

Аліса Безух,
Ольга Заславська

У моди – є своя особлива відповідальність. Люди стежать за нею у пошуках натхнення, а їм, в свою чергу, допомагають головні мотиватори – дизайнери. Більшість цих творчих людей подають приклад і надихають інших поводитися певним чином, особливо в наш нелегкий час. Тому сьогоднішньою темою будуть особливості сучасної та реальної моди, а також розглянемо такі два питання: як одягали українську армію наші дизайнери та їхні благодійні колекції одягу на підтримку ЗСУ.

«Мода зараз виконує утилітарну функцію», – упевнений Андре Тан. Ще з четвертого дня війни дизайнер допомагає армії одягом. Історія починалась з того, що бренд отримав повідомлення, що військовим у Миколаєві потрібен теплий одяг, тому дизайнер відправив бійцям 250 курток, які були пошиті ще до початку повномасштабного вторгнення. Потім дизайнер використав вісім рулонів флісу – трикотажного полотна, з якого шують утеплені речі, – які зберігалися у нього на складі, щоб пошити солдатам теплі кофти. Через деякий час їх передали на потреби ЗСУ та ТрО. За флісками згодом пішли і балаклави, спальні мішки, розгрузки та інші предмети одягу. Поступово даний процес набував структури. За словами Андре Тана, наразі весь одяг відшивається на 12 фабриках по всій Україні, у тому числі й на територіях, де йдуть активні бойові дії. Андре Тан виробили понад 13 000 одиниць одягу: від нижньої білизни до підштанників, балаклав, теплих флісок, спальних мішків та навіть плащів-наметів. Окремою категорією стали бронежилети. Дизайнер стверджує, що у них є залізні пластини, які забезпечують четвертий та п'ятий класи захисту, проте спочатку фірма не могла знайти тканину, кордуру щільністю 1000 den інколи не могли знайти металеві пластини. Навіть попри те, що продуктивність бренду досить велика, дістати комплектуючі досі непросто, адже на бронежилети із залізними пластинами досить високий попит. Не дивлячись на проблеми, які виникали у виробничому процесі, маленькою приємністю є те, що в одяг, який бренд Андре Тан відправляють військовим, вкладають записки зі словами підтримки. В основному їх пишуть пакувальниці, які пришивають їх двома стібками, а військові в свою чергу відповідають взаємністю, записуючи відео з подякою компаніям, які їм допомагають.

Не став виключенням і бренд Kachorovska. У мирний час вони випускали взуття, сумки та аксесуари, та за умов війни компанія зайнялася берцями для солдатів. Засновниця бренду Аліна Очеретяна розповідає, що місто, де розташована їхня фабрика, бомблять з першого дня і продовжують досі. Наразі хоча б не щодня. Kachorovska приєдналася до опору на другий день війни, відшивши партію ременів для армії за конкретним запитом. Ініціатором ідеї шити берці стала матір дизайнерки, адже власне вона керує виробництвом бренду. Спочатку, основна проблема була очевидною: Kachorovska спеціалізується на жіночому взутті й сумках, і раніше не стикалася з берцями у виробництві. Аліна згадувала, що у них нічого не було готове: ні колодки, ні підошви, ні моделі. Справжньою допомогою стала спроможність українців до самоорганізації. До Kachorovska приєдналися інші компанії, взуттєві фабрики та виробники сировини. У когось було лекало, у когось підошва, у когось колодки. Виробники оперативно скоординувалися, і в результаті одна фабрика кроїла, друга – шила і так далі. Коли Kachorovska опублікували інформацію про те, що вони відшивають берці, до них по

лекала почали звертатися інші фабрики з різних частин України. З виробництва відправили всього 1698 пар взуття у військові частини, на передову та в Територіальну оборону. Як я вже казала: запити надходили з усієї України, тому щоб відшити партію, сам бренд та інші фабрики збирали комплектуючі, передавали гроші та приймали донати, де всього пожертвували понад 910 000 гривень.

Не менше хочу звернути увагу на благодійні колекції.

1. Патріотична колекція «Ukraine is» від One by One

One by One – це український бренд жіночого одягу, родом з Кропивницького. Засновниками є сімейна пара Лідія та Олександр Сметани, які починали справу ще 8 років тому з однієї швейної машини та найпростішої сукні. За цей час вони відкрили власне виробництво, свою лінію взуття та магазини по всій країні. З початком повномасштабного вторгнення команда бренду почала вирішувати питання безпеки, але вже за тиждень повернулась до роботи. Засновники бренду розповідають, що майже вся команда залишилась на місці. Вони почали виходити на роботу і шити одяг для військових – флісовий одяг та білизну. Потім конструктори почали розробку жилетів та розгрузок. Допомагають по цей день ЗСУ та ТрО, як можемо. Відшили 360 теплих флісових костюмів, 220 флісових світшотів, понад 100 пов'язок, 180 розгрузок, 40 бронежилетів, 108 ковдр. В квітні 2022-го року бренд випустив патріотичну колекцію UKRAINE IS, де речі прикрашають популярні фрази, які стали символом нескореності українців у боротьбі проти російських окупантів: «Доброго вечора, ми з України», «Русский военный корабль, иди на», «- What's your superpower? – I am Ukrainian», «Українські паляниці зі смаком полуниці продаються у крамниці біля Укрзалізниці» та інші. Крім того, бренд випустив футболки, присвячені українським містам. Невелика капсула UKRAINE IS, яка відгукується наразі кожному. Дизайнери створили її для того, щоб їхні клієнти могли без слів показати, хто вони і звідки. Крім того, це можливість допомагати ЗСУ, адже кошти від продажу передаються на потреби армії. Патріотичний одяг замовляють не тільки з усієї країни, а й з усього світу. Футболки коштують 550 гривень, світшоти – від 600 гривень, брюки – 800 гривень. «Ми плануємо й надалі створювати нові позиції дропу, хочемо відшити ще 1000 бронежилетів, а також дуже хочеться повернутись до звичних ніжних суконь», – кажуть засновники бренду.

2. Дроп «Ми з України» від харківського бренду keepstyle

Харківському бренду одягу keepstyle 21 березня виповнилось 9 років. У кожній своїй колекції бренд торкається соціально-важливих тем і розкриває свою позицію. Наприклад, колекції про усвідомлене споживання та проблему пластику, про прийняття себе та підтримку локального туризму. Даний бренд повністю базувався в Харкові – виробництво, склади, офіс. У перший тиждень війни вся команда виїхала з міста. «Коли стало зрозуміло, що потрібно працювати не тільки через те, щоб себе забезпечити, але й щоб не зійти з розуму від всіх новин, ми вирішили займатись питанням облаштування. Обрали Чернівці, бо саме сюди ми переїхали сім'єю. Але дуже складно організувати перевезення складів та виробництва, коли обстрілюють Харків. Це у нас зайняло близько 8 днів», – розповідала засновниця бренду Лера Куткова. Весною 2022 року бренд представив капсульну колекцію «Ми з України», до якої увійшли вісім речей – худі, світшоти, футболки, хустки, де речі мають дуже символічні принти. Наприклад, принт з відомим українським літаком Ан-225 «Мрія», який знищили російські військові злочинці на аеродромі «Антонов» у Гостомелі. За словами засновниці бренду, команда вирішила зробити колекцію на актуальну тему, щоб підтримати дух українців. – «Ми перебуваємо всередині всього, що

відбувається, і чудово розуміємо всі болі. Зараз дуже важливо відволікатись від новин і дивитись на прекрасні речі». Щодо допомоги ЗСУ –бренду вже вдалось відправити 200 тис. гривень на потреби українських захисників.

3. Патріотичні худі «Скажи паляниця» від Starberry.ua

Starberry.ua – це український бренд, який створює унікальні, брендovanі футболки і світшоти власного пошиття з яскравими принтами. Бренд працює на ринку вже понад чотири роки. Як і багато інших українських брендів, Starberry.ua продовжує працювати та підтримувати українську армію. Засновники бренду активно працюють, не здаються та вірять у краще. Спочатку бренд підготував підбірку принтів «Patriot», а тепер випускає худі з відомими фразами «Доброго вечора, ми з України», «-What's your superpower ? -I'm Ukrainian», «Все буде Україна», «Мрію не знищити», «Скажи паляниця», «Україна понад усе» і, звичайно, з посланням для російського корабля. Колекція зроблена переважно в чорному та білому кольорі, але також є худі та світшоти рожевого, синьо-сірого, бежевого та молочного кольорів. З кожного замовлення 10% бренд відправляє на підтримку ЗСУ, а також у соціальних мережах Starberry.ua публікує щотижневі звіти переказу коштів.

4. Одяг для армії та патріотична колекція GEPUR

Gepur – це український бренд дизайнерського жіночого одягу. Ще з перших днів повномасштабної війни вони не змогли залишатись осторонь та почали шити одяг для військових. Завдяки покупцям та донаторам штаб волонтерів Gepur продовжує свою діяльність. За весь час вони задонатили близько 400 000 гривень, і виробництво змогло пошити 21 608 одиниць теплого одягу для ЗСУ. А це означає, що понад двадцять тисяч солдат на передовій отримали нашу спільну вдячність та підтримку у вигляді балаклав, термобілизни та пледів. Український бренд шиє теплий одяг, термобілизну, балаклави, бафи та пледи для ЗСУ, Національної гвардії, Територіальної оборони і Національної поліції. Для цього вони потребують допомоги, тому збирають кошти та приймають тканини. За їхніми словами - «Бути українцями зараз – це бути справжніми супергероями, але без масок та плащів. Наша унікальність у неймовірній єдності, надзвичайній силі та бажанні допомогти один одному. Ми безмежно вдячні всім, хто робить внески на благодійність, дарує тканини, купує сукні на сайті та патріотичний дроп». Частину прибутків від продажів на сайті бренд відправляє на допомогу українській армії. Тож, купуючи весняні сукні, ви підтримуєте ЗСУ.

5. Шкарпетки, які показують події війни, від Dodo socks

Звичайно, я не могла оминати стороною український бренд шкарпеток Dodo socks. Вони одні з перших почали створювати патріотичні колекції. Історія цього бренду почалась ще у 2015 році, коли два приятелі вирішили створити бренд шкарпеток для себе та друзів. Але потім щось вийшло з-під контролю: про це дізналась вся Україна й не тільки. Саме тут можна придбати яскраві шкарпетки з цікавими принтами. Зараз Dodo socks активно працює для підтримки ЗСУ. Бренд запустив у продаж колекцію шкарпеток «До перемоги» з написами: «Паляниця», «Бандера смузів», «Батько наш Бандера», «Слава ЗСУ» тощо. Гроші, отрим

ані від продажу, йдуть на підтримку української армії! Всі кошти перераховують у фонд «Повернись живим». «Передали у фонд «Повернись живим» ще 600 000 гривень з третього тиражу колекції «До перемоги!». А всього за місяць вдалося зібрати 2 200 000 гривень. Перші тиражі патріотичних шкарпеток розлетілись миттєво. За 29 днів з передпродажу колекції «До перемоги» бренду вдалося зібрати 1 600 000€ на потреби армії. Тому наразі бренд випустив третю колекцію на підтримку ЗСУ. Вартість однієї пари

шкарпеток – 200 гривень, а набору з шести пар – 1000 гривень. Щодо набору, де висвітлюються події війни в Україні, завжди доступні до передпродажу.

На завершення, хочу зробити висновок, що українські відомі та маловідомі бренди одягу та взуття, також беруть активну участь у допомозі Силам оборони України. На мою думку, у вищерозказаних історіях, стане влучним вислів: «біда об'єднує», адже коли в тебе з'являється усвідомлення, того, що, хто як не ти, можеш допомогти в даній ситуації сотням, а то й тисячам людей, які потребують цієї допомоги якнайшвидше? Хто як не ти можеш додати яскравих фарб у життя тих, хто нас захищає? Тому в кожного, в кому живе ця надія та бажання допомоги, повинні робити благе діло, не забувати, а головне підтримувати один одного, адже зі спільними зусиллями ми наближаємо нашу країну до перемоги.

Слава Україні!

ПОПУЛІЗМ: ВПЛИВ, ЗАГРОЗИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ

**Таміла Дякова,
Олеся Посвістак**

Популізм – це політичний або соціальний рух, який акцентує увагу на інтересах "народу" проти еліти або "системи", виступаючи за захист простих громадян від припущень та надмірної влади. Термін "популізм" походить від слова "народ" (лат. "populus"). Популісти часто намагаються звернутися до мас та привернути їхню увагу шляхом емоційного звернення, обіцянок та простих рішень для складних проблем.

Термін "популізм" має свої корені в ранньому 20 столітті та пов'язується зі слов'янськими націоналістичними рухами в Росії. Однак популізм отримав більш широке значення в політичному контексті вже в 20-му столітті, коли він став асоціюватися з рухами, що обіцяли захищати інтереси простих людей від еліт та корпорацій.

Основною сутністю популізму є акцент на "народі" та його інтересах, виступ проти еліт та системи, яка, за переконанням популістів, працює на користь обмеженої групи людей. Популісти можуть використовувати спрощені повідомлення, обіцянки, щоб привернути увагу та підтримку мас.

У цій статті буде наведено чотири різновиди популізму.

Лівий популізм. Зазвичай асоціюється з позиціями лівого крила політичного спектру. Це може бути виступ проти економічної нерівності, захист прав соціальних верств, підвищення заробітних плат тощо. Приклади включають Подемос у Іспанії або Сенсибильну Партію у Мексиці.

Правий популізм. Часто спрямований на імміграційну політику, націоналізм, захист традиційних цінностей та культури. Приклади цього можуть бути в політичних рухах як Дональда Трампа в США або партії "Відкрита Ліга" у Італії.

Анти-елітарний популізм. Орієнтований на критику політичних, фінансових та культурних еліт, які сприймаються як відокремлені від звичайних громадян.

Економічний популізм. Фокусується на обіцянках соціальних програм, заходах щодо підвищення життєвого рівня та економічного благополуччя для більш широких верств населення.

Безперечно популізм має неабиякий вплив на суспільство, це ні для кого не секрет. І це може нести за собою як позитивні, так і негативні наслідки.

Говорячи про позитивні аспекти:

Популісти можуть привертати увагу громадськості до питань, які раніше не отримували достатньої уваги від політичних еліт чи ЗМІ.

Популісти можуть збирати навколо себе велику кількість прихильників та активізувати їх участь у політиці, що може сприяти більшій політичній участі.

Деякі форми лівого популізму можуть надавати пріоритет соціальним питанням, таким як боротьба з економічною нерівністю, підвищення рівня життя менш забезпечених верств населення.

Розглянемо також і негативні:

Популізм може сприяти розділенню суспільства на "ми" і "вони", спричиняючи напруженість між різними групами та поглиблюючи конфлікти.

Популісти часто пропонують спрощені рішення для складних проблем, що може призвести до виникнення недооцінки або невдачі в розв'язанні дійсних проблем.

У країнах, де популісти домінують, може виникати загроза демократичним інституціям через підкопування правової держави, незалежності ЗМІ та судової системи.

Якщо говорити про самих популістів, то їх успіх залежить від підтримки серед громадськості та рівня популярності. Привабливість популістів зростає, коли їхні ідеї відображають настрої суспільства та відповідають певним очікуванням чи невдоволенням частини населення.

Популісти, які приходять до влади, стикаються з відповідальністю за свої обіцянки та вживані дії. Незважаючи на емоційну риторiku, вони змушені приймати конструктивні рішення та нести відповідальність перед громадськістю за результатами своєї політики.

Також, популісти можуть впливати на політичний ландшафт, переписуючи політичні дискусії та примушуючи традиційні партії переглянути свої підходи та стратегії. Це може призвести до змін у способі ведення політики та діалогу в політичному середовищі.

Узагальнюючи, можна сказати, що популізм суттєво впливає на популістів, змушуючи їх зберігати та розвивати підтримку серед громадськості, брати на себе відповідальність за свої дії та приводити до змін у політичному середовищі через вплив на політичні дискусії та стратегії.

Дуже важливо вміти розпізнавати популістів та уникнути того, щоб стати їх жертвою. Ні для кого не секрет, що це може бути складним завданням, оскільки вони здатні використовувати різні стратегії для привернення уваги.

Розглянемо кілька ефективних порад, які допоможуть не потрапити під вплив популістських обіцянок:

Звертаючи увагу на обіцянки та заяви популістів потрібно запитати себе: Чи реалістичні ці обіцянки? Чи є конкретні плани, як їх виконати? Чи несуть вони ризики для економіки, суспільства або демократії?

Не менш важливо вивчати публічну історію та діяльність популістів. Та знову себе запитати: Які їхні попередні обіцянки виконалися? Чи мали вони позитивний чи негативний вплив на суспільство?

Популісти часто використовують емоційну риторiku, спрямовану на підбурювання або залякування громадськості. Тому потрібно бути обачними щодо спрощення складних проблем або висловлювань загальних тверджень без обґрунтування.

Не варто нехтувати таким моментом як перевірка фактів та джерел інформації, якими користуються популісти. Уникаючи правдивості їхніх тверджень, з'являється можливість краще зрозуміти, наскільки вони достовірні.

Моніторинг того, які зв'язки мають популісти, хто фінансує їхні кампанії та чи є у них власні політичні амбіції може допомогти зрозуміти їхні мотиви та інтереси.

Важливо бути активним у суспільстві, розуміти ситуацію в країні та своєму регіоні. Активна участь у громадських обговореннях та політичних процесах сприятиме кращому розумінню реальної ситуації.

Розуміння мотивів та стратегій популістів допоможе уникнути попадання під їхні впливи. Важливо дотримуватися критичного мислення, досліджувати факти та формувати власну думку, щоб уникнути того, щоб стати жертвою маніпуляцій або недостовірної інформації.

Варто зазначити, що самим популістам важливо дотримуватись самоконтролю. Він є дуже важливим, оскільки допомагає зберігати об'єктивність, відповідальність і уникати застосування маніпулятивних та емоційних стратегій.

Популісти повинні ставити перевірку фактів і достовірність інформації на перше місце. Також опиратися на обґрунтовані дані та довідки, а не на спекуляції або недостовірні джерела. Вони мають розуміти, що їхні слова та дії мають великий вплив на суспільство. Тому вони повинні бути відповідальними за свої висловлювання та обіцянки, роблячи все можливе для виконання того, що вони обіцяють. Треба бути готовим вислуховувати критику та обговорювати різні підходи до розв'язання проблем. Популісти повинні бути відкритими до нових ідей, постійно вдосконалювати свої знання та розуміння проблем, з якими стикається суспільство. Це допомагає розширити горизонти та забезпечити обґрунтовані рішення. Популісти мають поважати демократичні принципи та інституції, підтримувати відкритий діалог і прозорість у взаємодії з громадськістю.

Самоконтроль для популістів включає в себе внутрішній пошук балансу між їхніми цілями та відповідальністю перед суспільством. Це допомагає стати більш об'єктивними, відповідальними та ефективними в роботі.

Популізм може нести психологічні загрози для суспільства та для осіб, які відчувають його вплив. Ось деякі з них:

Поляризація суспільства: Популізм часто стимулює розділення суспільства на "ми" і "вони". Це може призвести до виникнення конфліктів між різними групами, спричинити ворожнечу та поглибити соціальні держави.

Емоційна маніпуляція: Популісти часто використовують емоційну риторику та обіцянки, які створюють сильні емоції серед громадськості. Це може призвести до недооцінки реальних проблем і прийняття емоційно обумовлених рішень.

Втрата об'єктивності: Популізм може спричиняти зниження об'єктивності та критичного мислення. Групова думка може пригнічувати індивідуальні думки та призводити до сліпого підтримування певних ідей чи лідерів.

Страх і неспокій: Популізм часто використовує страх як інструмент мобілізації громадськості. Це може сприяти підвищенню рівня стресу, неспокою та невпевненості в майбутньому.

Вплив на ментальне здоров'я: Емоційна напруга, посилення страху та невпевненості можуть негативно впливати на ментальне здоров'я осіб у суспільстві, спричиняючи зростання рівня стресу, тривоги та депресії.

Недовіра до системи: Популізм може підірвати довіру до демократичних інститутів, засобів масової інформації та владних структур, що може призвести до загального падіння довіри та недовіри до системи.

Розпізнання цих психологічних загроз може допомогти суспільству та окремим особам бути більш обережними та критичними щодо впливу популізму на їхні думки, переконання та емоції.

Знання того, як протидіяти психологічним загрозам, які несе популізм важливо мати та правильно використовувати. А як саме, наведено нижче:

Навчитися аналізувати інформацію критично, перевіряти джерела, довіряти лише достовірним джерелам та фактам, а не емоційним твердженням.

Навчитися розрізняти об'єктивну інформацію від маніпулятивної риторики, вміти визначати факти від спекуляцій, враховувати різні точки зору та перевіряти інформацію перед прийняттям рішення.

Включення курсів та уроків, які сприяють розвитку критичного мислення та медійної грамотності у навчальні програми для студентів та освітніх заходів для дорослих.

Важливо сприяти діалогу між різними групами суспільства, сприяти обміну ідеями та розумінню різних поглядів для покращення взаєморозуміння та зменшення поляризації.

Заохочення громадськості ділитися інформацією, що сприяє критичному мисленню, а також розповсюдження фактів та достовірної інформації для зменшення впливу маніпулятивних методів популістів.

Важливо підтримувати демократичні інститути, зміцнювати прозорість та підзвітність у владі, щоб зменшити недовіру до системи.

Люди повинні практикувати аналіз інформації, постійно ставити під сумнів факти, вміти визначати маніпулятивні підходи в різних ситуаціях.

Ці стратегії можуть допомогти зменшити вплив популізму та психологічних загроз, що він несе, сприяючи більш об'єктивному розумінню ситуації та зменшенню ризиків для суспільства та окремих осіб.

В історії були випадки, коли популістичні лідери або політики викликали обурення, напруженість та негативні наслідки, які могли вплинути на психічне здоров'я окремих осіб чи суспільства в цілому. Однак, важливо відзначити, що визначення того, що становить психічні порушення, і їх зв'язок з популізмом може бути складним завданням і потребує серйозного наукового дослідження та експертної оцінки.

Висновок полягає у тому, що популізм може нести за собою психологічні ризики для суспільства та окремих осіб. Політичні лідери з популістичними поглядами можуть використовувати стратегії, що стимулюють страх, розділення суспільства та спричиняють напруженість. Їхня емоційна риторика, використання маніпуляційних прийомів та поширення дезінформації можуть спричиняти стрес, тривогу та невпевненість серед громадян.

Це може призвести до негативних наслідків для психічного здоров'я суспільства, таких як загострення тривоги, погіршення емоційного стану, втрата довіри до інститутів та збільшення напруженості в суспільстві.

Для протидії цим загрозам важливо активно розвивати критичне мислення, медійну грамотність та підвищувати свідомість громадськості про вплив популізму на психічне здоров'я. Підтримка демократичних інститутів, діалогу між різними групами суспільства та

поширення об'єктивної та достовірної інформації можуть допомогти зменшити негативні впливи популізму на психічне здоров'я громадян та суспільства в цілому.

ПАДІННЯ ДЕМОКРАТІЇ В СВІТІ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ ТА ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

**Максим Кравцов,
Ольга Заславська**

Пандемія коронавірусу в 2020-2022 роках, а згодом повномасштабна війна Росії проти нашої країни вкрай сильно підкосили позиції демократії в світі... У зв'язку з пандемією коронавірусу, більшість країн світу вводили ряд обмежень, в тому числі і демократичні держави. Світ розділився на два табори: одні стали схвалювати, а другі навпаки – різко критикувати подібне, порівнюючи ці обмеження з фашизацією, сегрегацією, знищенням, виродженням, смертю демократії тощо. Але є й ще два моменти: Швеція, наприклад, поступала найбільш адекватно, відповідно до демократичних принципів, не вдаючись до тоталітарних обмежень до кінця 2020 року, а тоталітарні й авторитарні країни або повністю ігнорували цю пандемію, або використовували її (як і інші геополітичні події) в своїх недобрих цілях, наприклад для пригнічення населення, і без того, подальшого обмеження прав і свобод людини. Також можна вважати, що пандемія зіграла на руку цим режимам, ударивши по фундаменту демократії.

Більшість авторитарних лідерів під час пандемії ігнорували правду, не спішили впроваджувати різного роду заходи для захисту життя та здоров'я населення. Мотиви були різні, починаючи від популізму і закінчуючи прикриванням від критики. Такі авторитарні речі проявлялись в Єгипті, Таджикистані, Нікарагуа, Венесуелі, Індії, Мексиці, Бразилії, Танзанії при нині покійному президенті Магуфулі, і як би це парадоксально не звучало, в еталоні демократії – в США при Трампі, а й взагалі – в Греції та Угорщині, які є членами Європейського Союзу, де автократичні прояви не вітаються. Китай також в перші три критичні тижні мовчав, а потім згодом методами неймовірно жорстких обмежень добився падіння рівня захворюваності в країні, щоправда ця політика не зовсім допомогла – це призвело до виходу вірусу за межі Китаю. КНР і до сьогоднішніх днів не йде на співпрацю з незалежними експертами, щоби встановити точну природу походження вірусу, а отже, на мою думку, у них є що приховувати від світу, щоби уникнути можливих санкцій. Існують багато експертних та конспірологічних тверджень, що цей вірус був поширений штучно з вини самого Китаю, або ж США, а також в цілях можливих «змов еліт», з метою знищення населення та заодно свого збагачення за допомогою, наприклад, вакцин. І досі ці теорії та гіпотези не вщухають, періодично впливаючи в різних ЗМІ тих чи інших країн. Цікавим фактом слугує те, що Зеленському в 2021 році написали петицію, в якій в заголовку вказується, що США повинні каятись і платити всім за створений ними коронавірус. Дивно, але чому петицію написали саме Зеленському? До чого тут він?! Тут питання риторичне.

Впродовж останніх років багатьох бентежить проблема уповільнення демократичного підйому, яка описується по-різному, як: занепад, регрес, ерозія, відступ, цезура і цензура, стагнація демократії. Пандемія COVID-19 значно посилила наявні проблеми та виявила прояви деградації демократії у сферах, які раніше найменше піддавалися спаду, зокрема свобода пересування, ефективність уряду, рівність соціальних груп тощо. На відміну від

попередніх криз, нинішня торкнулася не лише країн із перехідними режимами та незрілих демократій, а й економічно розвинутих країн з давно вкоріненими та усталеними демократичними доктринами. З 2020 року кількість країн, які стали рухатись курсом на автократію, стала фактично втричі більше кількості тих країн, які лишились вірними демократії та курсу до неї, що, на мою думку, не може не бентежити все цивілізоване людство.

Повернувшись до авторитаризму, варто сильно звернути увагу на обмеження, до яких вдавались ті чи інші країни під час пандемії, а також на те, як реагували (чи не реагували) демократичні країни в таких скрутних ситуаціях, адже це дає ширшу картину в площині розуміння авторитаризму як такого, а також взагалі будь-яких недемократичних політичних режимів і систем.

Найбільш абсурдні обмеження, які порушували взагалі будь-які закони і конвенції, права та свободи людей аж до права на життя, були зафіксовані в Китаї та на Філіппінах: в Китаї могли закривати цілі райони, міста, ба навіть запаювали двері у під'їзди, забувавши про те, що людям потрібно ходити купувати їжу та воду, а на Філіппінах так званий диктатор Дутерте дозволяв навіть стріляти в порушників карантину, заявивши, що «замість того, щоб створювати проблеми, вони вирушають у могилу».

В контексті авторитаризму як такого, я вважаю, що будь-яка пандемія, як мені показали факти, практика і реальні події, сприятиме посиленню будь-якого недемократичного режиму, особливо тоталітарного (як наприклад Китай і Північна Корея), але і авторитарний режим також буде використовувати такі геополітичні події задля вигоди. На мою думку, це можна виокремити в такі три чинники:

- зміцнення контролю над населенням. Пандемія створює умови для посилення контролю будь-яких режимів, не тільки авторитарних, за населенням. Це може здійснюватися через запровадження жорстких карантинних заходів, обмеження свободи слова та пересування, а також через пропаганду, яка пропагує необхідність посилення влади для боротьби з пандемією.

- розширення сфери впливу. Пандемія може бути використана авторитарними режимами для розширення сфери свого впливу. Цим засобом, на мою думку, скористались абсолютно всі авторитарні режими.

- неоднозначність міжнародного тиску. Пандемія може призвести до послаблення міжнародного тиску на авторитарні режими, відповідно таким чином, ці режими будуть посилювати свою стабільність. Це пов'язано з тим, що інші країни будуть зосереджені на вирішенні своїх власних проблем, пов'язаних з пандемією.

В звіті з Міжнародного інституту демократії та допомоги у виборах за 2022 рік вказується, що авторитарними державами в Європі являються Росія, Білорусь і Азербайджан, в той же час Туреччина – перехідна між демократією і автократією.

В контексті повномасштабної війни Росії проти України, варто згадати спочатку саме Росію і Білорусь, які являються головними противниками нашої держави. До початку війни на Донбасі та анексії Криму Росія і Білорусь були типовими авторитарними державами. Люди могли жити відносно спокійно, без якогось сильного контролю, якщо вони не намагались змінити політичну систему. Але після початку подій 2014 року в Росії політичні терези держави почали повільно перехилятися у сторону тоталітаризму, а уже станом на 2022 рік, від початку повномасштабної війни, цей курс дуже різко прискорився, і, на мою думку, точка неповернення уже була пройдена. На це вказує:

- різка поляризація суспільства, величезна пропагандистська машина, яка убиває політичну свідомість громадян і робить їх повністю контрольованими путінському режиму,
- мілітаризація держави, поки народи Росії так і далі знаходяться в глибокій бідності,
- якщо до 2022 року незалежні російські ЗМІ ще могли якось існувати, хоч із певними обмеженнями, то зараз це становиться фактично неможливим, наприклад «Новая Газета» – опозиційне ЗМІ, тому там написано, що їх можуть закрити,
- використання букв «Z» і «V», які використовує їхня армія у війні проти України, в якості особливого політичного символу, який уже ототожнений зі свастикою в Третньому Рейху,
- якщо вибори в Росії і так були фарсом та формальністю, коли все наперед вирішено, то від початку повномасштабної війни і до сьогодні актуальна дискусія про повну або часткову відміну виборів в Росії.

Цю пропаганду ототожнюють з гіпнотизуванням та зачаровуванням людей, «зомбоящиком», до якого, на мою думку, не додумались навіть верхівки Третього Рейху. Їх кліше – це замовчування правди та фактів, навішування ярликів, логічні пастки, когнітивні дисонанси тощо.

Головний абсурд путінського режиму після початку війни – це той факт, що слово «війна» стало деякою мірою заборонено, адже це «дискредитує збройні сили Росії». Особливо абсурдно виглядає інцидент, коли в березні 2022 року в російському місті Іваново затримали чоловіка, який вийшов на одиночний пікет з вісьмома зірочками (тобто ***) (****), а це так звані «правоохоронці» Росії сприйняли як фразу «ні війні». Спочатку заборона слова «війна» в відношенні «спецоперації» була негласною, а згодом випадково стала гласною через рішення суду в відношенні одного з блогерів, коли на суді представник Генеральної прокуратури РФ висловився про термін «війна». Всі ці «проступки» караються путінським режимом вкрай суворо, і в найгірших випадках суд може засудити аж до 15 років тюрми.

Особливо серйозним тривожним дзвіночком до переходу Російської Федерації з авторитарної до тоталітарної системи являється той факт, що режим Путіна сильно впливає на церкви та релігійні організації: церква зливається з державою, десь добровільно, а десь і примусово. Росія не визнає релігійних свобод, а таку релігійну організацію, як «Свідки Єгови», взагалі визнали «екстремістською» і заборонили ще в 2017 році, гоніння на прихильників цієї організації продовжуються і до сьогодні.

Особливо цікавий нещодавній випадок – з репродукцією ікони Андрія Рубльова «Трійця» – в яку домалювали... патріарха Московського Кирила. Цю репродукцією назвали «Четверицею», і її розкритикували навіть деякі російські церковні діячі. На мою думку, це свідчить про те, що церква більше ніяк не відокремлена від держави, коли патріарха, який керований путінським режимом домалювали до ікони. Але як показує нам історія, РПЦ як така в контексті історії та політичної культури тодішніх часів взагалі не мала свободи в своєму виборі, а була лише слухняним інструментом в руках тодішніх правителів, починаючи ще з часів Золотої Орди. Що можна і казати, коли нинішній патріарх РПЦ Кирило був агентом радянської КДБ. Відповідно, в контексті сьогоденної повномасштабної війни церква абсолютно згідна з діями злочинної влади Росії, а незгідних з політикою війни – засуджує, а якщо це особи з церкви – залякує та погрожує посадити в тюрму.

Росія з початку повномасштабної війни погрожує ядерною зброєю. Але останнім часом це зайшло занадто далеко, як зазвичай це притаманно виключно в тоталітарному стилі – Держдума Росії має пропрацювати питання денонсації Договору про всеосяжну заборону ядерних випробувань, тобто, можуть дозволити собі відновити реальні ядерні випробування. В зв'язку з початком повномасштабної війни Росії і її погрозами, а також тим, що Китай бажає забрати Тайвань, комісія при Конгресі рекомендує США готуватись до одночасної війни як і з Росією, так і з Китаєм. ПАРЄ офіційно визнало Росію диктатурою, а Путіна – диктатором, якого в свою чергу, закликала визнати нелегітимним, що на мою думку, свідчить про безповоротне продовження курсу РФ на тоталітарні рейки.

Також Росія, на мою думку, ще має один із вагомих елементів нацизму – расизм, тільки прихований і не в такій мірі, як було тоді у Німеччині. Тільки якщо в Третньому Рейху головним злом вважались виключно євреї, то в Росії це можуть бути всі нацменшини, які живуть на її території, а також українці. Це можна порівняти із расистською квазідемократією, яка була у ПАР за часів апартеїду, адже Росія викорінює чужі культури, чужі ідентичності, чужі народи.

У Білорусі політичні шайки терезів не настільки здвинулись з місця, але там також уже з'явилась пропагандистська машина при підтримці Кремля, також придушуються опозиційні ЗМІ тощо. Після початку повномасштабної війни Росії там заборонили книгу Орвелла «1984». Також там було розширено каральну систему, оскільки, на мою думку, режим Лукашенка прекрасно розуміє, що ще однієї революції він може не пережити. Взагалі режим Лукашенка нагадує адаптивний авторитаризм, роблячи реверанси то в сторону Росії, то в сторону Заходу.

Туркменістан – взагалі окрема історія. Певне, влада там бере всі традиції Північної Кореї – наприклад, диктатор Гурбангулі Бердимухамедов віддав владу своєму сину Сердару (звісно, через декоративні вибори). Він продовжив діло свого батька, і ввів абсурдні закони для жінок, таким чином, на мою думку, Туркменістан став на сторону тоталітаризму, уподібнюючись до сімейної диктатури, як в КНДР.

Тривожні дзвіночки доносяться з інших країн світу. Наприклад деякі різні сайти та експерти пишуть про можливість встановлення автократії в Киргизстані, Казахстані, Грузії. Про каденцію Трампа в США була написана окрема стаття, в якій виокремлюється термін «трампізм» – свого роду «американський авторитаризм», і цим, на мою думку, Трамп увійшов в історію. Це призвело до того, що між різноманітним населенням США виник величезний соціальний розкол, який може призвести навіть до другої «громадянської війни».

ЗООТРОПОЛІС АБО АНТИУТОПІЯ

**Дар'я Лебідь,
Олеся Посвістак**

В світі сучасної анімації, де здається, що жанр басні втрачає своє значення, принципи цієї давньої форми висловлення знову воскресають у нових історіях. Анімаційні фільми, сповнені алегоріями та призначені не тільки для дітей, несуть у собі наративи, які переносять нас у світ вигадок, які проводять серйозні паралелі.

Серед цих творів виділяється "Зоотрополіс" (оригінальна назва – "Zootopia"), а в українській адаптації ця назва стає ще цікавішою, отримавши назву поліс. Проте, важливим є

не лише яскрава та цікава картинка, а й її критика утопічної держави та меритократії, що стає об'єктом нашого уваги в цій статті.

В Платонівському полісі, ідеальній державі, як і в даній картині, кожен має своє місце. Ми дуже добре це бачимо вже з перших хвилин стрічки, коли батьки кролиці Джуді Гопс радять їй стати фермеркою, а не поліціанткою. Натомість головна героїня Джуді Гопс обирає слідувати своїй мрії, що є типовим наративом в мультфільмах Дісней, та, проте цього разу він містить в собі більше Підтексту. Це є одним з інструментів, яким автори картини критикують саму ідею утопії-полісу, де кожен має гармонійно займати "своє" приписане місце (президент - лев, секретарка - вівця, поліціанти - великі тварини). Кожна тварина знаходить своє місце в полісі нібито за принципом меритократії. Що таке взагалі меритократія? Це засада управління, згідно з котрою керівні посади повинні посідати більш здатні люди, незалежно від соціального або економічного походження.

А проте Дісней розвінчує міф про меритократію в ідеальній державі. Ми спостерігаємо, як Джуді Гопс досягає академічного успіху, старанно й успішно виконує завдання, що мало б зробити її однією з найцінніших співробітників поліції згідно з принципом меритократії.

Але насправді здібності кролиці принижують, бо вона кролиця. Стає очевидно, що академічні досягнення насправді не мають значення. Натомість саме тіло (раса, стать) та очікування суспільства визначають наше життя. Тут мультфільм, показує, що представникам меншин потрібно бути винятковими аби досягти своїх цілей.

Упередження та рівень культури створюють повсякденну нетерпимість, яка згодом може перерости у щось більше.

У Зоотрополісі проживають два види ссавців: хижаки та травоядні. Останні складають абсолютну більшість - 90%. Багато науковців побачили в цьому паралель із суспільством

США, де згідно з переписом населення 2010 року, 12.6% складають чорні чоловіки та жінки.

Так само як і в американському суспільстві, у Звірополісі панує систематичний расизм.

Ми спостерігаємо один із його прикладів у сцені в громадському транспорті, де тигр сідає поруч із кролицею та її дитиною. Кролиця стурбовано підсуває дитинча ближче до себе та з занепокоєнням поглядає на тигра.

Або ось інший приклад: головна героїня перебуває на службі та раптом помічає лиса і вирішує прослідкувати за ним, адже заведено вважати, що лиси - хитрі та завжди затівають зло. Це все - приклади неусвідомлених упереджень, які так часто білі люди в західних суспільствах мають щодо меншин.

Даний мультфільм виступає гарною ілюстрацією ідей Мішеля Фуко, який аналізує расизм як первинну боротьбу, яка створює підґрунтя для дискурсу расової чистоти. Іншими словами, Зоотрополіс ідеально ілюструє, як від буденної нетерпимості можна легко перейти до нацистської держави.

Фуко у власному курсі лекцій *Society Must Be Defended* відзначає, що історичний конфлікт має стати базисом такого політичного порядку. Дійсно, в Зоотрополісі розкол між хижаками та травоядними пояснюється їхнім історичним протистоянням.

Показовою є картинка, де зайці зі списками оточують хижаків, сучасний Зоотрополіс святкує перемогу травоядних над хижаками, тим самим маргіналізуючи сучасних хижаків, які вже давно "одомашнилися"

Цю картину також можна використати для ілюстрації спостереження, яке висловлює Фуко: "річ, яка робить війну і відправною точкою аналізу суспільства, і вирішальним

фактором соціальної організації - це проблема військової організації, або, простіше кажучи, "Хто тримає зброю?"

Хоч хижак і має природну перевагу, картина ж демонструє, як зайці виготовили серйознішу зброю та створили військову організацію. Тому, траводні є репрезентацією білих людей у цій стрічці. Ця аналогія нагадує нам, що соціальна ієрархія та влада не завжди ґрунтуються на природних перевагах, а можуть бути ситуаційно створеними та обрані спільнотою. Такий аспект підкреслює важливість самого поняття влади та її взаємодії із соціальною структурою.

Весь мультфільм – це велика метафора, що глибоко досліджує теми расизму, стереотипів, мікроагресій та дискримінації. Створюючи світ, де тварини наслідують поведінку людей, мультфільм ефективно відображає проблеми, що існують у сучасному суспільстві. Важливо підкреслити, що усі аспекти "Зоотрополіса" роблять його не просто яскравим анімаційним шедевром, але й вагомим інструментом для розкриття соціокультурних викликів.

Зокрема, ця стрічка є прикладом важливості ролі мультфільмі, які виступають своєрідними каналами висвітлення важливих тем, які сприяють формуванню свідомого ставлення глядачів до сучасних соціальних питань.

ВПЛИВ МАСОНСЬКИХ ЛОЖ НА ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ: МІФИ ТА РЕАЛІЇ

**Ангеліна Макогнюк
Світлана Козаченко**

Масонський рух, з обрядовими та таємничими обрядами, історією, що сягає віддалених епох і розгалуженими гілками в сучасному світі, залишається однією з найбільш загадкових і непрозорих організацій у світовій історії. Його коріння можна відслідкувати в глибину століть, і його розвиток відбиває важливі віхи в історії релігії, філософії та політики.

Історія масонства сягає середньовічних цехів каменярів та будівельників у Великобританії. Вони об'єднувалися у професійні спілки - масонські ложі, що дотримувалися певних традицій і ритуалів.

З часом до лож почали приєднуватися представники інших професій та суспільних верств. Так масонство перетворилося на окремий філософсько-етичний напрям, послідовники якого проголошували ідеї гуманізму, рівності, братерства, самовдосконалення.

У 18 столітті масонські ложі поширилися значною частиною Європи та Америки. Вони часто ставали осередками ліберальної та просвітницької думки.

Хоча сучасні масони й дотримуються давніх традицій, проте їхній вплив на суспільно-політичне життя в більшості країн є досить обмеженим. Їхня діяльність зазвичай зосереджена на внутрішньому самовдосконаленні та благодійності.

Отже, на сьогодні масонство - це радше закриті етичні спільноти послідовників певних філософських поглядів, ніж впливові політичні гравці. Хоча існують і різні теорії змови навколо їхньої ролі у світовій політиці.

Масонство стало об'єктом різноманітних міфів та теорій змови протягом багатьох років. Важливо зазначити, що більшість з цих ідей не мають наукового підґрунтя і є суто

фантастичними. Ось деякі поширені міфи та теорії змови про вплив масонів на світову політику:

1. Контроль за світовими фінансами: Згідно з цією теорією, масони володіють і контролюють всіма глобальними фінансовими інститутами, включаючи центральні банки та фінансові корпорації.
2. Таємне управління урядами: Зазначається, що масони впливають на політичні рішення і здійснюють таємничий контроль над урядами світу, включаючи обранців і президентів.
3. Заговор проти релігій: Іноді стверджується, що масонство активно працює над знищенням релігійних цінностей та впровадженням атеїзму.
4. Таємна архітектура влади: Змовницьке вірування в те, що масони будують таємні символічні структури, такі як державні будівлі і пам'ятники, для встановлення свого впливу.
5. Контроль над ЗМІ: Твердження, що масони володіють та контролюють всіма засобами масової інформації, щоб маніпулювати громадською думкою.
6. Створення Нового світового порядку: Змовницька ідея, що масони працюють над створенням всесвітнього уряду, що буде визначати умови життя всіх людей на Землі.

Часто стають об'єктом спекуляцій, міфів та теорій змови зв'язки політиків з масонством. Важливо відзначити, що масонство, як таємна організація, не висвітлює публічно своє членство.

Ось деякі достовірні приклади про зв'язок політиків із масонством:

- Джордж Вашингтон (США): Вашингтон був одним із засновників Сполучених Штатів і відомим масоном. Він був членом масонської ложі у Вірджинії та активною фігурою в масонському руху свого часу. Його членство в масонстві було публічним та відомим.

- Уїнстон Черчилль (Велика Британія): Черчилль був британським політиком і державним діячем, прем'єр-міністром Великої Британії під час Другої світової війни. Його членство в масонстві було відомо, і він відкрито визнавав свою причетність до масонської ложі.

- Сальвадор Альєнде (Чилі): Альєнде був президентом Чилі з 1970 до 1973 року. Відомо, що Альєнде був членом масонської ложі, і його членство було висвітлене в історичних джерелах.

Україна також не є винятком, і існують теорії змови та міфи, які пов'язують впливових політиків з масонством. У часи президентства Віктора Януковича у 2010-2014 роках часто ходили чутки, що він має зв'язки з масонством. Також існує невелика кількість теорій змови, що пов'язують Ющенка з масонством. Однак немає конкретних підтверджень їх членства в масонських ложах.

Вплив масонських лож на політичне життя країн завжди був предметом дискусій і теорій змови. Безумовно, важливо відзначити, що більшість дослідників вважає масонство за невинну та філософську організацію, яка спрямована на самовдосконалення та благодійність. Проте існують твердження про те, що у деяких випадках масони мали вплив на політичні події.

Розглянемо детальніше кілька прикладів впливу масонських лож на політичні події у різних країнах:

- Сполучені Штати: Багато видатних державних засновників США були членами масонських лож. Джордж Вашингтон, перший президент США, був масоном і служив

великим майстром Вірджинійської масонської ложі. Бенджамін Франклін і Джон Ганкок також були видатними членами масонства. Деякі історики вказують, що ці політики, об'єднані масонськими ідеалами, можливо, вплинули на формування принципів демократії та свободи в конституції США.

- Франція: Існують теорії, що масонські ложі гравали певну роль у Французькій революції. Деякі історики вказують на те, що деякі лідери революції, такі як Лафайєт та Маракі, були масонами, і масонські ідеали вплинули на їх прагнення до рівності та свободи.

- Латинська Америка: В боротьбі за незалежність від іспанської колоніальної влади у країнах Латинської Америки багато масонів брали активну участь. Наприклад, Сімон Болівар та Жозе де Сан-Мартін, два ключові фігури в латиноамериканському визвольному русі, були також масонами.

- Італія: У середині 19 століття в Італії існувала ідея об'єднання різних італійських територій у єдину національну державу. Масонство грало роль у політичних ініціативах, спрямованих на об'єднання Італії. Великий майстер італійської масонської ложі Джузеппе Гарібальді, відомий як герой італійського об'єднання, також був ключовою фігурою в цьому процесі.

- Німеччина: Після Першої світової війни та абдикації імператора Вільгельма II, в Німеччині утворилася Ваймарська республіка. Багато політиків, які грали роль у створенні цієї республіки, були членами масонських лож. Це включало Густава Стрессмана, його канцлера, який був великим майстром масонської ложі.

Ці приклади показують, що в історії деяких країн масонство може впливати на політичні та соціальні події.

Немає конкретних та достовірних доказів про те, що масони впливають на вибір політичного курсу в Україні. Такі ствердження часто базуються на теоріях змови та міфах, і відсутність підтверджень робить їх необґрунтованими.

Масонство, як таємна організація, визначається таємницями та конфіденційністю, ініційованими своїми членами. Таким чином, є складно отримати точну інформацію про те, як масонські ложі можуть впливати на політичні рішення в окремих країнах.

Україна має свою власну політичну систему та історію, і вплив на політичний курс зазвичай пов'язаний із внутрішніми та зовнішніми чинниками, такими як економічна ситуація, геополітичне становище, суспільна думка, інтереси іноземних держав тощо.

Щоб зробити достовірні висновки про вплив масонів на політику в Україні, потрібно мати конкретні факти та докази, які демонструють їхню активну роль у конкретних політичних подіях. Поки таких доказів немає, важливо підходити до таких тверджень з обережністю та розумінням, що вони можуть бути продуктом спекуляцій або недостовірної інформації.

Висновки щодо реального впливу масонів на прийняття політичних рішень у світі та Україні є складним завданням через те, що масонство є таємною організацією, ініційованою конфіденційністю та дотриманням таємниць.

У більшості випадків твердження про значущий вплив масонів на прийняття політичних рішень є об'єктом теорій змови та міфів. Більшість досліджень істориків та аналітиків не підтверджують конкретних фактів або доказів великого впливу масонів на глобальні чи регіональні політичні процеси.

Узагальнюючи наявні факти, можна зробити такі висновки:

- Масонські організації існують у багатьох країнах світу, в тому числі в Україні. Вони проголошують ідеали гуманізму, рівності, самовдосконалення.

- Історично окремі масони дійсно обіймали високі посади в політиці та брали участь у важливих подіях. Проте це радше винятки.

- На даний час немає переконливих доказів того, що масонство як глобальна організація має визначальний та системний вплив на світову чи українську політику та прийняття ключових рішень.

- Більшість сучасних масонських лож сконцентровані на внутрішній освітній діяльності, етичних питаннях та благодійності. Їхній політичний вплив обмежений.

- Теорії змови щодо глобального політичного контролю з боку масонів слід сприймати критично, виходячи з принципу надання переваги перевіреним фактам.

Отже, наявні дані не підтверджують гіпотез про визначальний вплив масонства на політику у світовому чи українському масштабах. Це радше локальні громадські організації з обмеженим впливом.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: СУСПІЛЬНИЙ ВПЛИВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Влад Марчук

Ольга Заславська

За останні десятиліття штучний інтелект (ШІ) став одним з найбільш актуальних напрямків технологічного прогресу, і маємо врахувати, що вплив використання цієї технології на наше суспільство зростає з кожним роком. Штучний інтелект поєднує методи та прийоми, які дозволяють комп'ютерам «мислити» та «вчитися» аналогічно людям.

Він надає можливість знаходити комплексні рішення, шукати закономірності, вирішувати складні завдання та багато іншого. Штучний інтелект надає неймовірні можливості для покращення процесів в багатьох сферах життя.

Одним із основних напрямків використання штучного інтелекту є його застосування в медицині. Завдяки аналізу величезних обсягів медичних даних, штучний інтелект може допомогти у забезпеченні більш точної діагностики, підвищенні ефективності лікування та швидшому розробленні нових ліків. Штучний інтелект також може допомогти в розробці протезів, забезпечуючи людей, що мають обмеження у фізичних можливостях, більш активним та комфортним життям.

Другою сферою, де штучний інтелект має великий потенціал, є транспорт і автомобільна промисловість. Вже сьогодні штучний інтелект використовується для розробки автономних автомобілів, які можуть забезпечити безпечну та ефективну транспортну систему. Використання штучного інтелекту може також оптимізувати маршрутизацію транспорту, зменшити затори та покращити дослідження у галузі енергоефективності.

Третій важливий аспект – це використання штучного інтелекту у сфері бізнесу.

Використання штучного інтелекту в сфері бізнесу має великий потенціал і може забезпечити численні переваги компаніям. Ось кілька прикладів:

1. Автоматизація процесів: Штучний інтелект може автоматизувати рутинні та повторювані завдання, що дозволяє співробітникам зосередитися на важливіших справах. Наприклад, системи управління відносинами з клієнтами (CRM) з використанням штучного

інтелекту можуть автоматично обробляти поштові листи, відповідати на запити клієнтів та надавати інформацію про товари та послуги.

2. Аналітика даних: Штучний інтелект може швидко та ефективно аналізувати великі обсяги даних, що дозволяє компаніям отримати цінну інформацію та розуміння щодо ринкових тенденцій, поведінки споживачів та прогнозувати попит на товари та послуги. Це дає змогу приймати кращі рішення на основі об'єктивних даних.

3. Персоналізація та рекомендації: Завдяки штучному інтелекту компанії можуть створювати персоналізовані пропозиції та рекомендації для клієнтів на основі їх інтересів, попередніх покупок та поведінки в мережі. Це дозволяє покращити користувацький досвід та збільшити продажі.

4. Чат-боти та автоматична обробка запитів: Штучний інтелект дозволяє створювати чат-ботів, які можуть автоматично відповідати на запити клієнтів, надавати допомогу та консультації. Це полегшує взаємодію з клієнтами, покращує сервіс та знижує витрати на зв'язок з клієнтами. Загалом, використання штучного інтелекту у сфері бізнесу розширює можливості компаній, покращує продуктивність, зменшує витрати та покращує задоволення клієнтів. Компанії, які інтегрують штучний інтелект у свої процеси, можуть отримати конкурентну перевагу на ринку.

Використання штучного інтелекту має великий вплив на суспільство, економіку та культуру. Однією з основних проблем використання штучного інтелекту є зниження кількості робочих місць через автоматизацію виробництва і бізнес-процесів. Це може призвести до зростання безробіття та соціальних проблем.

Також використання штучного інтелекту може мати вплив на правові і етичні аспекти. Наприклад, системи розпізнавання облич у комбінації з відеоспостереженням можуть порушувати конфіденційність громадян та викликати обурення громадськості. Важливо вирішити ці аспекти перед широким впровадженням таких систем.

Школярі і студенти можуть використовувати системи штучного інтелекту, такі як GPT (Generative Pre-trained Transformer), для різних цілей, включаючи письмові роботи, дослідження, створення іншомовних публікацій та навчання віддалено. Вони можуть використовувати ці системи для створення нових текстів, перекладу мови, автоматичної генерації відповідей на запитання та інших подібних завдань.

Однак, використання GPT може призвести до деяких ризиків. Наприклад, можливість копіювання чужих робіт або плагіату, недостатня перевірка джерел інформації, а також можливість появи недостовірних або небажаних висновків. Також важливо враховувати, що автоматична обробка мови може мати свої обмеження, особливо в питаннях культурної адаптації та відтворення авторського стилю.

Тому важливо, щоб школярі і студенти користувалися системами штучного інтелекту відповідально та дотримувалися академічних стандартів, перевіряли джерела інформації та робили висновки на основі критичного мислення.

Штучний інтелект відіграє все більш важливу роль у війні, забезпечуючи військовим стратегічні переваги. Він може бути використаний для збору та аналізу розвідувальної інформації, розробки військових стратегій, автоматизації бойових систем та прогнозування можливих воєнних подій.

Штучний інтелект також може бути використаний для керування військовими дронами, роботами-бойовиками та іншими автономними системами, що дозволяє знизити ризик для

військових персоналу. Крім того, він може допомагати військовим у прогнозуванні руху ворожих військ, виявленні та нейтралізації загроз, а також у веденні кібербойових операцій.

Проте застосування штучного інтелекту у війні також викликає питання етики та безпеки. Існує загроза зловживання такими технологіями або втручання в їх роботу з боку ворожих сил. Тому важливо розробляти та встановлювати міжнародні правила та стандарти для використання штучного інтелекту у воєнних конфліктах.

Чи загрожує швидкий розвиток штучного інтелекту людству?

Це питання залишається великою дискусійною темою серед вчених, філософів і технологічних експертів. Деякі люди вважають, що штучний інтелект може виявитися загрозою для людства, якщо не буде належно контролюваний. Вони стурбовані можливістю створення штучного інтелекту, який перевершить людські здібності і зможе навіть взяти контроль над світом.

Інші люди вважають, що штучний інтелект може призвести до значного покращення якості життя для людей, шляхом автоматизації рутинних завдань, поліпшення медичної діагностики та розв'язання складних наукових проблем.

Загроза стрімкого розвитку штучного інтелекту людству залежить від того, як ця технологія буде використовуватися і регулюватися. Важливо мати етичні стандарти і правила для використання штучного інтелекту, щоб забезпечити, що він працює на користь людства, а не на шкоду.

Штучний інтелект впливає на багато сфер у сучасному світі, але однією з найбільш обговорюваних тем є його вплив на робочі місця. Штучний інтелект та автоматизація можуть призвести до втрати робочих місць у багатьох галузях, зокрема у виробництві, транспорті, банківській сфері та інших. Це може призвести до збільшення безробіття та економічних труднощів для багатьох людей. Також штучний інтелект може призвести до втрати конфіденційності та збільшення кількості шпигунської діяльності через збір та аналіз великих обсягів персональних даних.

Використання штучного інтелекту має великі перспективи і вплив на різні аспекти нашого життя. Штучний інтелект може стати ключовим інструментом для вирішення складних проблем сучасного світу, таких як екологічні проблеми, медичні технології, підвищення продуктивності та безпеки виробництва. Однак, важливо розвивати ці технології з урахуванням їх етичних та правових аспектів, а також збалансовувати їх вплив на робочі місця та суспільство в цілому.

Штучний інтелект (ШІ) – це галузь інформатики, яка вивчає створення програм та алгоритмів, призначених для моделювання людського мислення та прийняття рішень. Штучний інтелект розвивається дуже швидко і зараз використовується в різних галузях життя, включаючи медицину, фінанси, транспорт, виробництво, торгівлю та багато інших.

У проведених наукових дослідженнях було з'ясовано, що можна розвивати штучний інтелект в модулі для множини завдань прикладної обробки інформації з величезною кількістю даних, для яких людський розум вже не в змозі максимально ефективно підходити, так як об'єм даних перевищує людські можливості.

За допомогою штучного інтелекту можна оптимізувати процеси, автоматизувати роботу та приймати рішення на основі великих обсягів даних. Це дозволяє підвищити ефективність та якість роботи, зменшити витрати та помилки, покращити прогнозування та планування.

Однак разом з цим, є кілька викликів і проблем, пов'язаних із використанням штучного інтелекту. Одна з головних проблем полягає в тому, що штучний інтелект може виявити

недостатню точність при роботі з великими обсягами даних. Це може призвести до неправильних рішень та негативних наслідків для суспільства. Також важливо враховувати етичні аспекти використання штучного інтелекту, оскільки неправильне застосування штучного інтелекту може призвести до порушення прав людини та інших негативних наслідків.

Також важливо враховувати, що штучний інтелект може призвести до заміщення робочих місць людьми, оскільки вони можуть виконувати ту ж саму роботу швидше та ефективніше. Це може призвести до безробіття та економічної нестабільності. Треба розглядати реалізацію штучного інтелекту у контексті розвитку суспільства, так щоб штучний інтелект був корисним, а не шкідливим для людей.

На сьогоднішній день, штучний інтелект все ще в розвитку, і в майбутньому велика кількість проблем, пов'язаних з використанням штучного інтелекту, вимагатиме вирішення. Необхідно звертати увагу на регулювання використання штучного інтелекту, а також навчати нове покоління розуміти штучний інтелект та вміти користуватися ним.

У цілому, штучний інтелект може приносити велику користь суспільству, проте важливо розробляти та дотримуватися етичних та правових механізмів контролю за використанням штучного інтелекту, щоб мінімізувати негативний вплив та максимізувати вигоди.

ПОЛІТИКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ

**Ельміра Рашидова
Світлана Козаченко**

Сучасне суспільство все глибше занурюється в цифровий світ. Технології стають невід'ємною частиною нашого життя, і вони не минули і політичну сферу. Інноваційні технології мають значний вплив на політичні процеси, зокрема на виборчі кампанії, медіа та комунікації між владою та громадськістю.

Виборчі кампанії завжди були важливою частиною політичного процесу. У минулому вони проводилися переважно за допомогою традиційних засобів масової інформації, таких як телебачення, радіо та друковані видання. Однак у міру розвитку цифрових технологій вони все більше використовуються в виборчих кампаніях. Одним із найважливіших нововведень у виборчих кампаніях є використання соціальних мереж. Соцмережі дозволяють політикам спілкуватися з виборцями безпосередньо, обходячи традиційні медіа. Це дає політикам можливість контролювати своє повідомлення та спілкуватися з виборцями на особистому рівні. Виборчі кампанії в США, зокрема президентські, активно використовують аналітику даних та цифрові платформи для збору даних про виборців, налаштування рекламних кампаній та впливу на голосування.

Не менш важливими є цифрові технології, які роблять інформацію доступною миттєво, але водночас породжують проблеми фальшивих новин та дезінформації. Технології штучного інтелекту використовують алгоритми для фільтрації та підбору новин, проте це може вести до того, що користувачі більш схильні бачити лише певні перспективи. Наприклад: у 2016 році у Великій Британії було проведено референдум про вихід країни з Європейського Союзу. Соціальні мережі відіграли важливу роль у цьому референдумі, поширюючи дезінформацію та пропаганду. В контексті новітніх політологічних технологій

можна виокремити український додаток «Politscanner»- мобільний додаток який допомагає швидко та зручно отримати інформацію про політика та його діяльність, біографію, програму і доходи. Для використання додатку треба його завантажити на мобільний пристрій, а потім навести камеру телефона на зображення політика, який зацікавив виборця. Протягом кількох секунд можна отримати детальну інформацію про діяльність політика, його біографію, доходи і передвиборчу програму. Мета проєкту – підвищити зацікавленість у політичних процесах ширших кіл виборців, залучення молоді та активних громадян до обговорення політичних програм кандидатів, їхнього політичного бекграунду та обіцянок.

І на останок, сучасні технології дозволяють політикам та урядам встановлювати більш прямий та інтерактивний зв'язок з громадськістю через онлайн-консультації, петиції та інтернет-форуми. Це зближує владу та громадян, але також створює питання щодо захисту приватності та безпеки в інтернеті.

Станом на 2023 рік онлайн-петиції доступні в більшості країн світу: Естонія, Канада, Велика Британія, США, Україна та інші.

Взаємодія між політикою та технологіями відкриває нові можливості, але також створює нові виклики та питання, які потребують уваги і регулювання. Розвиток технологій в політиці потребує уважної уваги до етичних, правових та соціальних наслідків, щоб забезпечити розвиток демократичних процесів та захист прав громадян.